

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

Olje- og energidepartementet
Att.
Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
NVE201305169-28 ke/many	Marte Nyheim	2014-76/420.2	Alv Ottar Folkestad	15.01.2014

Klage fra NOF på vedtak om konsesjon til Haugøya testturbin på Smøla, Møre og Romsdal

Vi viser til brev fra NVE datert 16.12.2013, se ovenfor nevnte referanse, hvor det meldes at direktoratet har gitt konsesjon til Statkraft for bygging og drift av en 6-8 MW testturbin på Haugøya i Smøla kommune. Det er gitt 3 ukers klagefrist for vedtaket. Fristen omfattet i sin helhet jule- og nyttårsferien, og vår forening bad om og fikk bekreftet utsatt klagefrist til 15.01.2014.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) vil med dette klage på ovenfor nevnte konsesjonsvedtak med krav om at vedtaket overprøves og omgjøres.

NOF vil kort begrunne dette med følgende:

1. Ut fra hensyn til naturverdier må lokalisering av vindkraftverket på Smøla oppfattes som et fatalt feilgrep. Det strider mot fundamentale lokaliseringkriterier som var anbefalt allerede før planprosessen. Denne konklusjonen er stadfestet også gjennom internasjonale organer, sist gjennom «On-the Spot Appraisal» behandlet av The Bern Convention Standing Committee Meeting, 29. november 2009, hvor den norske regjering blir minnet om sitt ansvar i forhold til Bernkonvensjonens artikler. Rekommandasjon nr. 144 (2009) om vindkraftverket på Smøla avsluttes med anbefalinger i 10 punkter om hvordan Norge kan oppfylle og sikre hensynet til sine internasjonale forpliktelser etter Bernkonvensjonen med tanke på utvikling og utbygging av vindkraftverk i vårt land. NOF kan vanskelig se at anbefalingene er fulgt opp i konkrete tiltak og krav, hverken for eksisterende anlegg på Smøla, for plan- og konsesjonsprosesser for nye vindkraftverk, eller for konsesjonsbehandlingen av testturbinen på Haugøya, Smøla. (Vedlegg 1).
2. I desember 2013 ble det publisert en artikkel om dødelighet hos fugl ved amerikanske vindkraftverk, bygd på et større antall rapporter og publikasjoner. Det konkluderes med at dødeligheten er vesentlig større enn det som tidligere har vært antatt, at problemet rammer spesielt ørner og andre rovfugler, sammen med flere andre, sårbare arter, at de nyere typene av turbintårn har større kollisjonsfare enn tidlige tårntyper, og ikke minst viktig, at dødeligheten har økt for turbintyper med økende tårnhøyde (inntil 80 m i det presenterte grunnlagsmaterialet). Det er antatt at ytterligere økende turbinstørrelse kan resultere i økende dødelighet. Dette burde i høyeste grad være relevant for problemvurdering og lokalisering når hensikten med konsesjonsgitt testturbin på Haugøya, nettopp er å teste ut en betydelig større turbintype. (Vedlegg 2).

3. Ut fra tilgjengelige referanser og opplysninger er det ved utgangen av 2013 registrert 54 havørner drept mot vindturbiner på Smøla. Som følge av lav søksfrekvens i 2011 er det antatt underregistrering dette året, og stor sett tilsvarende for 2012 og 2013. Med en antydning funnprosent av døde havørner på rundt 80 %, må det legges til grunn at de totale tapene av havørn ved eksisterende vindkraftverk er mer enn 70 individer for søksperioden 2006-2013. Med voksne eller nær voksne fugler som dominerende blant de kollisjonsdrepte, er det gjennom Bird-Wind-prosjektet antydning en bortimot fordobling av voksenfugldødeligheten i havørnbestanden på Smøla som følge av vindkraftkollisjoner. Dette synes å være grunnen til at det i prosjektrapporten tas forbehold om at det er vanskelig å dra noen sikker konklusjon på hvordan dette vil slå ut i hekkebestanden på lenger sikt. Det må være et viktig og selvstendig siktemål for videre drift og utvikling av vindkraft på Smøla (og generelt) at det tas sikte på å unngå økning i dødelighet av fugl gjennom vindkraftutbygging. Det er etter NOFs mening derfor feil å legge til grunn Statkrafts vurdering av at den noe større konfliktgraden over for fugl på Haugøya (hvor havørn er en av risikoartene) ikke kan være utslagsgivende for lokaliseringsvalg.
4. I rapporten for konsekvensvurderinger for fugl, er fire alternative lokaliteter omtalt. Her framheves at lokaliseringene på Haugøya og Hammarøya vurderes som særlig konfliktfylte i forhold til sjøfugl og havørn. For havørn er det kjent flere reirplasser innenfor nærområdet til konsesjonsgitt lokalitet. Samtidig vurderes en lokalisering inntil eksisterende vindkraftverk nord for Toppmyrene som det minst konfliktfylte. Med tanke på de problemstillinger, også av hensyn til internasjonale forpliktelser, som har vært påvist rundt eksisterende vindkraftverk på Smøla, kan det definitivt ikke være rett å lokalisere en ny, hittil uprøvd, men potensielt kollisjonsfarlig turbintype, inn i et område som er uberørt av denne type inngrep og der konfliktnivået over for fugl vurderes som markert høyere enn i eksisterende vindkraftverks utkant.

Konklusjon:

1. Etter Norsk Ornitologisk Forenings mening har eksisterende vindkraftverk på Smøla allerede langt overskredet akseptabelt konfliktnivå i forhold til naturverdier og særlig viktige naturområder. Foreningen vil derfor på det sterkeste gå imot at utprøving av forstørrede vindturbiner får belaste Smølas særpregede og verdifulle natur mer enn de inngrep som allerede er der. Denne type utprøvinger som først og fremst synes å ha som hensikt å teste funksjonalitet i forhold til ekstreme påkjenninger i kombinasjonen vind og sjø, bør lokaliseres der dette kan kombineres med allerede eksisterende, industrielle landskapsinngrep i kombinasjonen vind/sjø og hensiktsmessig infrastruktur. Med vekt på såkalt «off-shore» testing, må det være et paradoks at Haugøya som lokalitet og basert på anglo-verbal språkdrakt i aller høyeste grad må være både «in-shore» og «on-shore». Det må være viktige faktorer i forhold til «off-shore» som ikke kan testes her.
2. Om det likevel skulle være aktuelt å akseptere en testturbin av den aktuelle størrelsen på Smøla, må den eneste akseptable lokaliseringen være inn mot eksisterende vindkraftverk i sørøst. Det bør være et tankekors at ett av de viktigste argumentene mot en slik lokalisering i utredninger og søknad er kontrastgraden over for eksisterende vindturbiner i et landskapsinngrep som i seg selv er et massivt landskapsinngrep, og der skaden allerede er gjort. Samtidig er det i samme sammenheng framhold som positivt for lokalisering av turbinen til Haugøya at det vil bli et «landskapsmonument». I den sammenheng er det NOFs oppfatning at eksisterende vindkraftverk til overmål representerer et monument over manglende landskaps- og naturhensyn. Det bør være mer enn nok som menneskeskapt og landskapsdominerende monument for en unik og sårbar kystnatur. Veidholmveret bør fremdeles kunne framstå som et levende og opplevingsverdig monument over kystkulturen uten konkurranse fra gigantkonstruksjoner.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

Alv Ottar Folkestad

Alv Ottar Folkestad, saksbehandler

Vedlegg:

1. Recommendation No. 144 (2009) of the Standing Committee, adopted on 26 November 2009, on the wind park in Smøla (Norway) and other wind farm developments in Norway.
2. Scott R.Loss, Tom Will, Peter P.Marra 2013: Estimates of bird collision mortality at wind facilities in the contiguous United States. (Biological Conservation 168 (2013) 201-209.

Convention on the Conservation
of European Wildlife and Natural Habitats

Standing Committee

Recommendation No. 144 (2009) of the Standing Committee, adopted on 26 November 2009, on the wind park in Smøla (Norway) and other wind farm developments in Norway

The Standing Committee of the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, acting under the terms of Article 14 of the Convention;

Having regard to the aims of the Convention to conserve wild flora and fauna and their natural habitats;

Pointing out that Article 1, paragraph 2, of the Convention calls on the Parties to give particular emphasis to endangered and vulnerable species, including endangered and vulnerable migratory species;

Pointing out that, in pursuance of Article 3, paragraph 2, of the Convention, “Each Contracting Party undertakes, in its planning and development policies and in its measures against pollution, to have regard to the conservation of wild flora and fauna”;

Recalling that Article 4 of the Convention stipulates that “Each Contracting Party shall take appropriate and necessary legislative and administrative measures to ensure the conservation of the habitats of the wild flora and fauna species, especially those specified in Appendices I and II, and the conservation of endangered natural habitats”;

Recalling that Article 4 of the Convention also stipulates that “The Contracting Parties in their planning and development policies shall have regard to the conservation requirements of the areas protected under the preceding paragraph, so as to avoid or minimize as far as possible any deterioration of such areas”;

Recalling that Article 4 of the Convention further stipulates that “The Contracting Parties undertake to give special attention to the protection of areas that are of importance for the migratory species specified in Appendices II and III and which are appropriately situated in relation to migration routes, as wintering, staging, feeding, breeding or moulting areas”;

Referring to the other provisions of the Convention relating to the protection of habitats and the conservation of species;

Recalling its Recommendation No. 130 (2007), adopted on 29 November 2007, on the wind farms planned near Balchik and Kaliakra, and other wind farm developments on the Via Pontica route (Bulgaria);

Recalling its Recommendation No. 117 (2005), adopted on 1st December 2005, on the plan to set up a wind farm near the town of Balchik and other wind farm developments, on the Via Pontica route (Bulgaria);

Drawing attention to its Recommendation No 109 (2004) on minimising adverse effects of wind power generation on wildlife;

Referring to Birdlife International's report: "Wind farms and Birds: an analysis of the effects of wind farms on birds, and guidance on environmental assessment criteria and site selection issues" [document T-PVS/Inf (2003) 12];

Recognising the value of wind power and other renewable sources of energy in the fight against climate change;

Recognising the value of SEA/EIA and policy guidance to provide certainty to investors and industry, and protection for the environment, including biodiversity;

Emphasizing the need, before any decision related to the SEA and EIA processes is taken, to carry out sufficiently thorough and detailed studies to inform the selection of wind farm sites;

Recognising the international importance of the Norwegian islands for the White-tailed Eagle, as this archipelago hosts the most dense colony of the species at global level;

Aware of the precedent value that this wind park can set for future developments;

Referring to Mr Eckhart Kuijken's report (document T-PVS/Files (2009) 17) on wind farms at the Smøla Archipelago (Norway), drawn up after meetings with the Norwegian authorities and interested stakeholders and a site visit in June 2009; and his concern about impacts on migratory species;

Noting with concern that the report found that decisions on the setting up of the wind farm seem to have been based upon incomplete or partial information included in the EIAs that minimise the effects of wind farms on core breeding areas for White-tailed Eagles and other species;

Aware that information from NGOs and investors was available for consideration as part of the analysis of this case;

Considering that the sites in the Smøla Archipelago may be relevant for the implementation of the Emerald Network;

Recommends the Norwegian Government to:

1. Continue to develop regional plans which are subject to Strategic Environmental Assessment (SEA), in line with the national guidelines, taking into account cumulative effects on a wider scale, as well as carrying out the conflict assessments required for each project.
2. Before licensing a wind farm ensure the quality, independency and completeness of the Environmental Impact Assessments (EIAs) including the interpretation and the follow-up of recommendations and complaints through a transparent procedure; the results of the current NINA-project at the Smøla wind power plant must enhance the fundamental knowledge needed for improved EIA processes.
3. Accept the need for imposing mitigation measures in order to reduce the detrimental impact of the existing Smøla wind farm on birds (especially White-tailed Eagles), such as shutting down (some of) the turbines in crucial periods of the annual bird cycle (pair formation, reproduction, fledging, migration) or in periods of adverse weather conditions, taking into account the recommendations of the NINA research programme on Smøla; also envisage further reduction of mortality caused by power-lines.
4. When considering wind farm projects which have not yet been licensed, take into account the experiences and knowledge gained from the ongoing research at Smøla and other relevant projects including off-shore locations.

5. EIAs must take into account the duly formulated NINA recommendations, follow qualitative guidelines, investigate alternative sites and, to the extent possible, predict cumulative effects of wind farms.
6. The environmental authorities shall seek to strengthen investigation and mitigation measures related to wind farm licensing. The advice and comments from the environmental authorities or the complaints from NGOs are to be publicly addressed in the final decisions by the Norwegian Water Resources and Energy Directorate (NVE), in case they are not followed by the licensing authority, specifying the justification why the arguments were not taken into account.
7. Take measures to improve pre- and post-construction studies of impacts of wind farm development.
8. The priority of designating internationally important sites may not be influenced or delayed by the potential suitability for wind farm development in those areas.
9. Investigate the possibilities and consequences of non-renewal of the license for exploiting the Smøla wind farm concession by the year 2026 or consider a reduced period, and create the possibilities for due ecological restoration of the site if and when the site is abandoned.
10. Compensate the loss of natural area with ecological functions by designation of new conservation areas and by designating selected habitat types at appropriate sites or regions, taking into account the ongoing gap analysis, in order to safeguard landscape and biological diversity as two of Norway's most important assets.